
rāgataramṅiṇī

śrī śrī lōcanapaṁḍitaviracitā

(Typeset using pdfLaTeX)

© October 2006

॥ śrī gaṇeśāya namaḥ ॥
athaiṣāmutpattinidānaṁ nādo niūpyate |

nādaḥ |

nābherūrdhvaṁ hidisthānānmārutaḥ prāṇasaṁj nakaḥ |
nadati brahmarandhrānte tena nādaḥ prakīrtitaḥ ||

ākāśāgnimarujjāto nābherūrdhvaṁ samuccaran |
mukhe'tivyaktimāyāti yaḥ sa nāda itīritaḥ ||

sa ca prāṇibhavo'prāṇibhava ubhayasaṁbhavaḥ |
ādyah kāyabhavo vīṇādibhavo'pi dvitīyakaḥ ||

tṛtīyo'pi hi vaṁśādibhava itthaṁ tridhāmataḥ |
yaduktaṁ brahmaṇasthānaṁ brahmagranthīśca yo mataḥ ||

tanmadhye saṁsthitaḥ prāṇaḥ prāṇādvahnīsamudbhavaḥ ||

na nādena vinā gītaṁ na nādena vinā svarah |
na nādena vīṇā j nānaṁ na nādena vinā śivaḥ ||

etādīśanādamayamūrchanādhīnā ca rāgotpattiḥ |
taduktaṁ svarah sammūrchayate yatra rāgatāṁ pratipadyate ||

mūrchanā ca gīyamānagīte kvacijjāyate iti gītaṁ nirūpyate |
taṁtrābhiyuktāḥ |

gītam |

dhātumātusamāyuktaṁ gītamityucyate budhaiḥ |
tatra nādātmako dhāturmāturakṣarasambhavaḥ ||

ata eva kevalākṣarasamcaye gītavyavahāro māturiti mantavyaṁ |
tacca gītaṁ dvividham

gītaṁ tu dvividhaṁ proktaṁ yaṁtragātravibhedataḥ |
yaṁtraṁ syādveṇuvīṇādi gātraṁ tu mukhamucyate ||

pratyekametadapi dvividham |

nibaddhamanibaddhaṁ ca gītaṁ dvividhamucyate |
anibaddhaṁ bhavedgītaṁ varṇādiniyamairvinā ||

yadvā gamakadhātvaṁgavarṇādiniyamairvinā |
nibaddhaṁ ca bhavedgītaṁ tālamānarasā ncitam ||

chaṁdo gamakadhātvaṁgavarṇādiniyamaiḥ kītam |

gamakāḥ kaṁpitādayaḥ | dhāturaṇādaḥ | aṁgāni padāni | tena birudādīni
| tālāśca ca ncatpuṭacācapuṭādayaḥ | mānaṁ tu prasiddham | rasāḥ
śrīṅgārādayaḥ | chaṁdāṁsi elājhum̐bakādīni |

eteṣāṁ prapaṁcastu matkītarāgasam̐gītasam̐grahe'nveṣṭayaḥ |
tādīśamapi gītaṁ dvividham |

mārgadeśī vibhedena gītaṁ tu dvividhaṁ matam —

mārgāstu gaṁdharvādigītagatayaḥ | deśyaśca tattdrāgāśritāstāstāstattad-

deśagītagatayaḥ | iha tu mārgābhāvānnodāhṛtāḥ | agre tu kvacidudā-
hartavyāḥ deśyāmapī svadeśīyatvātpṛathamāṁ mithilāpabhraṁśabhāṣayā
śrīvidhyāpatikavi- nibaddhdāstāstā maithilagītagatayaḥ pradarśyante ||

atha yaṁtrajādirāgasāmānyotpattyupayuktasam̐sthiti-
sādhanaībhūtasvarasaṁj nāprakaraṇam |

svasvaśeṣaśrutim tyaktvā yadā riṣabhadhaivatau |
gīyate guṇibhiḥ sarvaistadā tau komalau matau ||

gṛhṇāti madhyamasyāpi gāndhāraḥ prathamām śrutim |
yadā yada janaiṣa tīvra ityabhidhīyate ||

dvitīyamapi cedevaṁ tadā tivratarāḥ smṛtaḥ |
tṛtīyamapi cedevaṁ tadā tivratamaḥ smṛtaḥ ||

caturthīmapi cedevamatitīvratamaḥ smṛtaḥ |
atitīvratamo gastu sārāṅge parigīyate ||

ṣaḍjasya ca niṣādaśced gṛhṇāti prathamām śrutim |
tadā saṁgītibhiḥ so'pi tīvra ityabhidhīyate ||

dvitīyamapi cedevaṁ tada tivratarāḥ smṛtaḥ |
tṛtīyamapi cedevaṁ tadā tivratamaḥ smṛtaḥ ||

ṣaḍjasya dve śrutī gṛhṇan niṣādaḥ kākālī smṛtaḥ |
tīvratāre niṣādaiva geya saiva vicakṣaṇaiḥ ||

sapayo ridhayoścaiva tathaiva ganipādayoḥ |
saṁvādaḥ kathito vij nairmasayoḥ svarayormithaḥ ||

hṛdi maṁdro gale madhyo mūrdhni tāra iti kramāt |
dviguṇaḥ pūrvapūrvasmāt svaraḥ syāduttarottaraḥ ||

śrutināmāni tīvrākumudvatī i

vīṇāyām sarvarāgāṇām svarāṇām saṁsthitistu yā
tasyā vādanamātreṇa svaravyaktiḥ prajāyate ||

tāstu saṁsthitayaḥ prācyo rāgāṇām dvādaśa smṛtāḥ—

yābhīrāgāḥ pragīyante prāCīnāa rāgapāragaiḥ ||

bhairavī ṭoḍikā tadvat gaurī karṇāṭa eva ca |
kedāra imanastadvat sāraṅgo megharāgakaḥ ||

dhanāśrīḥ pūravī kimca mukhārī dīpakastathā |
eteṣāmeva saṁsthāne sarve rāgā vyavasthitāḥ ||

tatra yadrāgasamsthāne ye ye rāgā vyavasthitāḥ |
yathā yadrāgasamsthānaṁ tattathaiva vadāmyaham ||

iti saṁsthānasamj nā prakaraṇam |

1 bhairavī |

śudhdāḥ saptasvarā ramyā vādanīyāḥ prayatnataḥ
tena vādanamātreṇa bhairavī jāyate śubhā ||

anye tu bhairavīrāge dhaivataṁ komalaṁ viduḥ |
tadaśuddhaṁ yatastādīk nāyaṁ rāgo'nurāmjakāḥ ||

2 ṭoḍī |

śudhdāḥ saptasvarāḥ kāryā ridhau teṣu ca komalau |
ṭoḍī surāgiṇī j neyā tato gāyatanāyakaiḥ ||

3 gaurī

evaṁ sati ca gāṁdhāro dve śrutī madhyamasya cet |
gīḥṇāti kākālī niḥ syāt tadā gaurī pravartate ||

asyārthaḥ — riṣabhadhaivatau komalau bhavataḥ | gāṁdhāraśca mad-
hyamasya śrutidvayaṁ gīḥṇāti | niṣādaśca ṣaḍjasya śrutidvayaṁ gīḥṇāti
| tadā gaurī saṁsthānaṁ bhavati ||

4 karṇāṭah |

śudhdāḥ saptasvarāsteṣu gāṁdhāro madhyamasya cet |
gṛhṇāti dve śrutī gītā karṇāṭī jāyate tadā ||

asyārthaḥ — śudhdeṣu saptasvareṣu gāṁdhāro madhyamasya śrutidvayaṁ
gṛhṇāti tadā kānarākhyātāṁ karṇāṭasaṁsthāmaṁ bhavati |

5 kedārah |

evaṁ sati niṣādaścet kākālī bhavati sphuṭaṁ |
vīṇāyāṁ vyaktimādhatte kedārasaṁsthitistadā ||

asyārthaḥ — gāṁdhāro madhyamasya śrutidvayaṁ gṛhṇāti | niṣādaśca
ṣaḍjasya śrutidvayaḥ gṛhṇāti tadā kedārasaṁsthanāṁ bhavati ||

6 īmanah |

evaṁ sati ca saṁsthāne madhyamaḥ pañcamasya cet |
gṛhṇāti dve śrutī rāga īmano jāyate tadā ||

asyārthaḥ — gāṁdhāro madhyamasya śrutivayaṁ gṛhṇāti | niṣādaśca
ṣaḍjasya śrutidvayaṁ gṛhṇāti | madhyamaḥ pañcamasya śrutidvayaṁ
gṛhṇāti tadā īmana saṁsthānaṁ bhavati |

7 sāraṁgah |

evaṁ sati ca gāṁdhārah śuddhamadhyamatāṁ vrajet |
dhaśca śuddhaniṣādaḥ syāt sāraṁgo jāyate tadā ||

8 meghah |

dhaniṣādaḥ ca śār”ngasya karṇāṭasya gamau yadi |
bhavetāṁ rāgarājanyo megharāgaḥ prajāyate ||

asyārthaḥ — gāṁdhāro madhyamasya śrutidvayaṁ gr̥hṇāti | madhyamaḥ
pa ncamarya śrutidvayaṁ gr̥hṇāti — niṣādaḥ ṣaḍjasya śrutidvayaṁ gr̥hṇāti
| madhyamaḥ śuddho bhavati | tadā meghasaṁsthānaṁ bhavati —

9 dhanāśrīḥ |

riṣabhaḥ komalo gastu dve śrutī madhyamasya cet |
gr̥hṇāti dve śrutī maśca pa ncamasya viśeṣataḥ ||

dhaivataḥ komalo niśca ṣaḍjasya dve śrutī yadā |
gr̥hṇāti rāgiṇī ramyā dhanāśrīrjāyate tadā ||

asyārthaḥ — riṣabhadaivatau komalau bhavataḥ | gāṁdhāro madhya-
masya śrutidvayaṁ gr̥hṇāti | madhyamaḥ pañcamasya śrutidvayaṁ gr̥hṇāti
| niṣādaḥ ṣaḍjasya śrutidvayaṁ gr̥hṇāti | tadā dhanāśrīsaṁsthānaṁ bha-
vati ||

10 pūrvā |

īmanasvarasaṁsthāne niṣādaprathamāṁ śrutim̐ |
gr̥hṇāti dhaivataścaiṣā pūrvāyāḥ svarasaṁsthitih̐ ||

asyārthaḥ — gāṁdhāro madhyamasya śrutidvayaṁ gr̥hṇāti | madhyamaḥ
pañcamasya śrutidvayaṁ gr̥hṇāti | niṣādaḥ ṣaḍjasya śrutidvayaṁ gr̥hṇāti
| dhaivataśca niṣādasyaikaṁ śrutim̐ gr̥hṇāti | tadā pūrvāsaṁsthānaṁ bha-
vati ||

11 mukhārī |

śuddhāḥ saptasvarāsteṣu dhaivataṁ komalo bhavet | vīṇāyāṁ jāyate
śuddhā mukhārī saṁsthitistadā ||

asyārthaḥ — śudhdaṣaptasvareṣu ceddhaivataḥ komalo bhavati | tadā
mukhārī saṁsthitirbhavati |

12 dīpakāḥ |

sarvairmilitvā dīpako'pi lekhyāḥ ||

janyarāgāḥ |

bhairavīsaṁsthitau |

nīlāmbarī sadā geyā bhairavīrāgiṇīsthitau |

ṭoḍīsaṁsthitau |

ṭoḍī surāgiṇī kāpi svasthitau saiva gīyate |

gaurīsaṁsthitau |

mālavaḥ sthānguṇamayāḥ śrīgaurī ca viśeṣataḥ |
caitīgaurī tathā proktā pahaḍī gaurikā punaḥ ||

deśīṭoḍī deśakāro gaurī rāgeṣu sattamaḥ |
trivaṇaḥ syānmūlatānīdhanāśrīśca vasaṁtakāḥ ||

gaurā bhairavarāgaśca vibhāso rāgasattamaḥ |

rāmakaḷī tathā geyā gurjarī bahūlī tataḥ |
revā ca bhaṭiyāraśca ṣaḍrāgaśca thottamaḥ ||

mālavaḥ pañcamamah kimca jayaṁtaśrīśca rāgiṇī |
āsāvarī tathā j neyā devagāṁdhāra eva ca ||

siṁdhī āsāvarī j neyā j neyā guṇakarī tathā |
gaurī saṁsthanamadhye tu ete rāgā vyavasthitāḥ ||

karṇāṭasaṁsthitau |

ṣaḍavaḥ kānaro rāgo deśī vikhyātimāgataḥ |

vāgīśvarīkānaraśca khaṁmāicī tu rāginī ||

soraṭhaḥ paraḥ parajo mārū jajayamti tathā parā |
kakubho'pi ca kāmodaḥ kāmodī lokamodinī ||

kedārī rāginī yā gaurah syāt mālakaśikā |
hindolaḥ sugharāi syādaḍāno rāgasattamaḥ ||

gārekānaranāmā ca śrīrāgaśca sukhāvahaḥ |
kaṇṭaśaṁsthitāvete rāgāḥ rāntīti niścitam ||

kedārasaṁsthāne |

kedārasvarasaṁsthāne śrutaḥ kedāranāṭakaḥ |
ābhīranāṭanāmā ca geyo rāgastathāparaḥ ||

khaṁbāvatī tato j neyā śaṁkarābharaṇastathā |
bihāgarā ca haṁvīraḥ śyāmaḥ śrutimanoharaḥ ||

chāyāṇaśca bhūpālī j neyā bhīmapalāsikā |
kauśikaśca tathā geyo mārū rāgo vicakṣaṇaiḥ ||

īmanasaṁsthāne |

īmanasvarasaṁsthāne śuddhakalyāṇa īritaḥ |
pūriyā vīditā loke jayatkalyāṇa eva ca ||

sāraṁgasāṁsthane |

sāraṁgasvarasaṁsthāneḥ prathamā paṭamaṁjarī |
vīṁdāvanī tathā j neyā sāmaṁto baḍahaṁsakaḥ ||

meghasaṁsthāne |

megharāgasya saṁsthāne megho mallāra eva ca |
gauḍasāraṁganāṭau ca rāgo velāvalī tathā ||

alahiyā tathā j neyā śuddhasūhava eva ca |

deśī sūhava deśākhau śudhdanāṭastathaiva ca ||

dhanāśrīsaṁsthāre |

dhanāśrīsvarasaṁsthāne dhanāśrīrlalitastathā

pūrvāsaṁsthāne |

pūrvāyāḥ svarasaṁsthāne pūrvaiva parigīyate ||

mukhārī saṁsthāne |

mukhārīsvarasaṁsthāne mukhārī parigīyate —

sarveṣāmatha rāgāṇāṁ ye ye'nukramataḥ svarāḥ |

teṣu sarvasvareṣvādyāḥ ṣaḍja ityabhidhīyate ||

tathāhi —

sarigā mapadhā niḥ saḥ sānidhapamagā risau |

rohāvarohayogena saṁpūrṇā bhairavī matā ||

evaṁ tattadrāgasvarārohāvarohāstvanyatra draṣṭavyāḥ | iha tu vistarab-
hayāṁna likhitāḥ ||

atha sakaladeśasādhāraṇa- guṇigaṇaprasiddharāgasamkarāḥ —

śrīmadvelāvalāt guṇḍayogāt kāmodapañcakam |
tatrādhyāḥ, śudhdayogāttu dvitīyo'pi ca vakṣyate ||

kāmodakedāriyogāt sāmāntākhyo bhavetsa tu, |
tilakādikaṣaḍrāgayogāttu tilakādikaḥ, ||

kalyāṇādyo bhavet guṇḍaśrāmadīmanayogataḥ, |
varārī gurjarī gaurī śyāmā cāsāvarīti ca ||

gāṁdhārasaṁyutā etāḥ syuḥ ṣaḍrāga itīritāḥ, |
gurjaryāsāvarīyogācchrīmadguṇakarī matā, ||

śivarāṭṭmilanādanyā dhannāśrīḥ kummarīti ca, |
mālaśrīḥ śudhdamalārairmadhumādhavinirmitiḥ, ||

harabhūṣaṇasuddhābhyām naṭṭanārāyaṇena ca |
sarasvatyāḥ samutpatti,rdhanāśrīrmālavāvalaiḥ ||

gauryā ca baḍahaṁsaḥ, syāt kānarāddhavalādapi |
pūriya rāgiṇī saiva maṁgalāṣṭakaśabditā ||

kedārācalagaurībhirlaṁkādahananāmakaḥ, |
gāṁdhāro gurjarī śyāmā rāmakaryātha cedbhavet, ||

velāvalakedārābhyām yogato harabhūṣaṇaḥ, |
velāvalakedārakakalyāṇairīmanāḥ smṛtaḥ, ||

gaurī āsāvarī devagirībhirbhairavādapi |
sindhurārāgataḥ prokto gāṁdhāraḥ pṛthivītale, ||

dhanāśrīḥ kānarāyogāt vāgīśvaryaḥkhyarāgiṇī |
phirodastastu pūravigaurīśyāmābhireva ca, ||

varādivaṁgapālābhyām vibhāsamilanādapi |
aḍānārāgiṇī proktā, phirodastāt dhanena ca ||

kānaḍāyogataḥ proktā, sahānā kāpi rāgiṇī, |
mārūdhavalakumārī dhanāśrīmilanādbhavet ||

paṭamāmjarī tataḥ, śuddhaśaṁkarābharaṇādapi |
mallārakānarābhyām ca deśākhaḥ samudīritaḥ, ||

gauḍasāraṁgamilanādbhavet velāvalī bhuvi, |
tatra soraṭhakauravyāmilanāt kaumudī matā, ||

mārūdhavalakedārājayatśrīmilanāt bhavet |

ghaṁṭolanāmakō rāgaḥ saṁgītibhīrūrīkṛtaḥ, ||

pūravīśailajādevagiribhīrguṁḍayogataḥ |
hāravatyākhyasaṁkīrṇā rāgiṇī lokadurlabhā, ||

dhanāśrīpūriyābhyāṁ ca bhavet bhīmapalāsikā, |
mālaśrīśuddhasaṁyogāt mallāramilanādapi ||

khaṁbāvatyāḥ samutpattirvadanti kila gāyakāḥ, |
śailajādeśakārābhyāṁ ṭoḍīto'pi varāḍikā, ||

ṣaḍrāgāsāvarīdeśyo heturgaṁdhāvarī bhavet, |
sarasvatyatha māruśca kedārāpi manoharā ||

bihāgarāsamutpattinidānaṁ tritayaṁ matam, |
jayatśrīdeśakārābhyāṁ lalitādyalilāvatī, ||

mālavācalagaurībhiḥ trivaṇāmilanānmataḥ |
guṇigoṣṭhiṣu vikhyātaḥ ko'pi rāgo manoharaḥ, —

haṁmīra īmanāt śuddhakedārāyogataḥ smṛtaḥ, |
pūryā śrīrāgayuktā cet kānarā kiṁciddheśataḥ ||

bhairavāt kiṁcidādāya tadā ṭaṁkaḥ pravartate, |
mallāramilanāt kiṁcit kedārānāgakadhvaniḥ, ||

gūrjaryā deśakāraścet kalyāṇo'pi yuto bhavet |
ahīrī rāgiṇī ramyā tadaiva bhuvi jāyate, ||

śaṁkarābharaṇo nāṭaḥ soraṭī saṁgatau yadi |
tadā tu rabhasādiḥ syānmaṅgalā kāpi rāgiṇī, ||

gāṁdhārī gurjarī tadvat bagālī pañcamastathā |
bhairavīsaṁyutairetairbhavet saurāṣṭranāmakaḥ, ||

khaṁmārī pūriyāṭoḍīyogānnārāyaṇo mataḥ, |
manoharayutastadvat mālavo rājahaṁsakaḥ, ||

mālaśrīśuddhaṭaṁkaistu bhavedbhīmapalāsikā, |
śrīmanmālavagāṁdhārabaḍahaṁsairiyuto haraḥ ||

ṣaḍrāgadhavalahaṁsairdeśītoḍīyutairbhavet, |
pūravī śuddhasāraṁgairdevagiryapi rāgiṇī, ||

kānarāyataḥkalyāṇasaṁyutācet bihāgarā |
tadā tu gītivikhyātaḥ rāgaḥ kolāhalo mataḥ, ||

śaṁkarābharaṇopetamālaśrīraṁyuto yadi |
śrīrāgaḥ sukhadaḥ ko'pi bhavet śrīramaṇastadā, ||

kedārapūravīvelāvalībhiḥ kakubhā matā, |
sarasvatya tu kuṁmārī mālaśrīyogato'pi ca, ||

devakārī bhavet ko'pi kadācicchrūyate tu sā, |
śyāmārāmakarībhyāṁ ca śrīmadgāṁdhārayogataḥ ||

bahulopetagurjaryā maṁgalopetagurjarī, |
varāḍīgaurika cetyaḥ śrī pūrvaramaṇo'pi ca ||

eteṣāṁ śaṁkarātkāpi vicitrā nāma rāgiṇī, |
gaurī lalitayordeśakārasaṁyogataḥ kila ||

trivaṇānāmakō rāgaḥ saṁgītīgītisattamaḥ, |
aḍānākānarāvelāvalībhirṇaṭapūrvakāt ||

nārāyaṇāt samākhyātā kulāī nāma rāgiṇī, |
pūriyāmadhumādhavīyogādvāgīśvarī matā ||

baḍahaṁsaṭaṁkagaurīśrīrāgo rāgasattamaḥ |
pūryāvelāvalī tadvat kakubhāpi kedārikā ||

eṣāṁ parasparaṁ yogāt dakṣiṇanāto'pi sattamaḥ, |
śaṁkarābharaṇaṁ gaurī madhupūrvā ca mādhavī ||

velāvalī parastadvad dahanolaṁkapūrvakaḥ |

nārāyaṇo bhavedrāgaḥ surloke'pi durlabhaḥ ||

lalitapañcamapūrvābhiḥ līlāvatimanoharī |
yutau cettatra hiraṇḍolaḥ tadaiva kila jāyate, ||

śrīmatkalyāṇakāmoda sāmāntairmegharāgakaḥ, |
mallāraṇaṭasāraṅgāstadvat velāvalī kila ||

devagiryāstu saṁyogādetekāṁ pañcamāḥ smṛtaḥ, |
hiraṇḍolādardhamardhārdham kīṇārārāgato'pi ca ||

purīyāto'pi tāvattu syāt samādāya bhairavaḥ, |
śaṁkarābharaṇāt tadvat kīṇārāmadhumādhavī ||

etāvadyogataḥ proktā kamarāsatsukhāvahā |
kedārāhiraṇḍau ca śuddho dhavala eva ca ||

vāgeśvarīkāṇaraśca yogāt syāt madhumādhavī |
līṇkādaḥaṇasoraṭhīśaṁkarāt kila jāyate ||

śakrasaṁkramaṇī nāma rāgiṇī tu sukhāvahā —

iti sakalasaṁgītasiddhā rāgasamkarāḥ |

samayāḥ |

rāgaṇām gāṇakālāḥ | tumburunāṭake |

śrīpañcamīm samārabhya yāvatsyāt śayanaṁ hareḥ |
tāvadvasaṁtarāgasya gāṇamuktaṁ maṇiṣibhiḥ ||

imādūthānaṁ samārabhya yāvaddurgāmahotsavam |
prātargeyastu deśākho lalitāḥ paṭamaṁjarī ||

bibhāso bhairavī caiva kāmado guṇḍakaryapi |
ekā varāḍī madhyāhne sāyaṁ karṇāṭamālavau ||

nāṭaścaiva viśeṣeṇa śeṣayogastu sarvadā |

himdolaśca vasantaśca vasaṁte raktidayakaḥ ||

nāṭo gaudī varāḍī ca gurjarī deśireva ca |
pūrvāhne gānameteṣāṁ niṣiddhamiti tadvitaḥ ||

naivāparāhne gātavyau bhairavlalitau kvacit |
daśadaṁḍātparaṁ rātrau sarveṣāṁ gānamīritam ||

raṁgabhūmau nīpāj nāyāṁ kāladoṣo na vidyate |
śuddhasālagasaṁkīrṇadhātumātuvibhedataḥ ||

deśabhāṣāvibhedāśca rāgasamkhyā na vidyate |
na rāgāṇāṁ na tālānāmaṁtaḥ kutrāpi vidyate ||

yathā kāle samārabdham gītaṁ bhavati raṁjakam |
ataḥ svarasya niyamād rāge'pi niyamaḥ kītaḥ ||

arvacīnāstu |

brāhme muhūrte gātavyo bhairavo rāgasattamaḥ |
aruṇedayavelāyāṁ geyā rāmakarī punaḥ ||

prātarvelālī geyā pūrvāhne subhago'pi ca—
pūrvāhne yati gāyettāṁ toḍī matimanoharām ||

śaṁkarāḍau varāḍī ca geyā gāyakanāyakaiḥ |
divā tītiyaprahare gātavyāsāvarī janaiḥ ||

kāphī madhyāhnamadhye tu sārāṁgo'pi ca gīyate |
aparāhne nāṭo j neyastadvat gāyettu mālavam ||

aparāhnāvasāne vā sāyāhne sati yāti vā |

sāyamkālāstu kālo vai gaurīrāgasya bhūtale |
niśāmukhe tu kalyāṇaḥ kedārastu mahānīśi ||

dvitīyaprahare rātrau karṇāṭaḥ sarvasaṁmataḥ |
tītiyaprahare rātrāvaḍāno'pi ca gīyate ||

aparāhṇa'pi saurāṣṭraḥ prabhāte saṁgave'pi ca |
pañcamo meghasaṁcāre mallāraḥ parikīrtitaḥ ||

alam vā bahubhiḥ |

bhujavasudaśamitaśāke
śrīmadballālasenarājyādaḥ |
varṣaikaṣaṣṭibhoge
munayastvāsan viśākhāyām ||

iti locanapaṁḍitaviracitā rāgataraṁgiṇī samāptā ||

|| śubhaṁ bhavatu ||

samāptam

rāgataramṅiṅgatasvarapatrakam |

śrutināmāni	śuddhasvarāḥ	vikaṭasvarāḥ
1 tīvrā		tīvraniṣādaḥ
2 kumudvatī		(12) tīvrataraniṣādaḥ kākalīniṣādaḥ tīvratamaniṣādaḥ mīduṣaḍjaḥ
3 maṁdā		
4 chaṁdovatī	(1) ṣaḍjaḥ	
5 dayāvatī		
6 raṁjanī		(8) komalariṣabhaḥ
7 ratikā	(2) ṛṣabhaḥ	
8 raudrī		
9 krodhā	(3) gāṁdhārāḥ	
10 vajrikā		tīvragāṁdhārāḥ
11 prasāriṇī		(9) tīvrataragāṁdhārāḥ aṁtaragāṁdhārāḥ tīvratamagāṁdhārāḥ atitīvratamagāṁdhārāḥ
12 prītiḥ		tīvramadhyamaḥ
13 mārjanī	(4) madhyamaḥ	(10) tīvrataramadhyamaḥ tīvratamamadhyamaḥ mīdupaṁcamaḥ
14 kṣitiḥ		
15 raktā		
16 saṁdīpinī		
17 ālāpinī	(5) paṁcamaḥ	
18 maṁdatī		
19 rohiṇī		(11) komaladhaivataḥ
20 ramyā	(6) dhaivataḥ	
21 ugrā		
22 kṣobhiṇī	(7) niṣādaḥ	

